

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
-------------	----

Rozdział I: <i>Starożytność pogańska: człowiek jest zwierzęciem społecznym</i>	15
--	----

Bogowie i mity greckie: biada samotnym, 16 – Cywilizacja towarzyskości, 21 – Samotność i mizantropia, 24 – Platon i Arystoteles: samotnik jest potworem albo bogiem, 30 – Cy-ceron albo strach przed samotnością, 32 – Jak zostać samot-nikiem?, 34 – Od Horacego do Pliniusza: bukoliczny urok złotego odosobnienia, 37 – Seneka: pracowita samotność jako doświadczenie mędrca, 40

Rozdział II: <i>Ojcowie pustyni i złudzenia samotności (III–VI wiek)</i>	47
--	----

Świat biblijny, „Niedobrze jest człowiekowi, gdy jest sam”, 47 – Droga na pustynię (IV–V wiek), 53 – Antoni albo nieosią-galna samotność, 58 – Ojcowie Pustyni: samotnicy, którzy przyciągają tłumy, 63 – Eremici Wschodu i poszukiwanie ascetycznych wyczynów, 70 – Eremici Zachodu: modlitwa i praca, 75 – Burzliwy świat eremitów, zwiastun zamętu, 80 – Spór między cenobityzmem a eremityzmem (IV–V wiek), 84 – Św. Hieronim, gadatliwy samotnik (347–420), 89 – Jan Ka-sjan (350–432): pustynia dla wybranych, 97 – Acedia, depresja samotnika, 103 – Ku samotności w nadzorowanej wolności: św. Benedykt, 105

Rozdział III: *Średniowieczni wykluczeni, rekluzi i eremici:*
samotność pod kontrolą 109

Wykluczeni: samotni czy solidarni?, 110 – Mit solidarności rodzinnej?, 118 – Kobieta samotna: od dziewicy do grzesznicy, 124 – Samotność: sytuacja niebezpieczna, 129 – Rozwiązanie: samotność we wspólnocie (od św. Bernarda po św. Tomasza), 133 – Wcześni eremici (VII–XI wiek), 138 – Rozprzestrzenianie się eremitów i odpór autorytetów (XI–XII wiek), 142 – Recepta kartuzów: 90% samotności, 10% wspólnoty, 148 – Rekluzki: plotkary czy pustelniczki?, 156 – Samotność nie pachnie świętością, 163

Rozdział IV: *Renesans i reformacja: czynniki samotności*
humanistycznej (XIV–XVI wiek) 171

Petrarka (1304–1374), herold samotności humanistycznej, 172 – Związki między studiami a samotnością (XV–XVI), 178 – Samotnicy miejscy i samotnicy wiejscy, 184 – Kultura sprzyja odosobnieniu: lektura i indywidualizm, 188 – Wzrost indywidualnych aspiracji w Kościele: przypadek dominikanów, 196 – Richard Rolle (1300–1349): samotność i kontemplacja, 200 – Mistycy, wolni strzelcy wiary, 204 – *Devotio moderna*: ku wierze zindywidualizowanej, 210 – Reformacja: człowiek jest sam, 213 – Montaigne i smak samotności, 218

Rozdział V: *Wiek XVII: człowiek godny i samotność*
w dobrym towarzystwie 223

Debata, 224 – Smak samotności wiejskiej, 230 – Samotność dworzanina: porażki, sukcesy i ekscesy według Saint-Simona, 238 – Ludwik XIV: nikt nie oddał się bez zgody władcy, 249 – Samotność kobiet: szczęście czy pułapka?, 257 – Pani de Sévigné, samotnica z Rochers, 263 – Samotność

i mizantropia, 267 – Anatomia samotności Roberta Burtona (1576–1640), 272 – René Descartes: myślę, więc jestem sam, 276

Rozdział VI: *Czasy samotników z Port-Royal:*
ucieczka od świata i duchowość w XVII wieku 281

Autorytety religijne zachowują ostrożność, 281 – Renesans eremityzmu, 290 – Podejrzenia i wymagania, 294 – Różne oblicza samotności, 297 – Samotność wymuszona: ekskomunikowani i więźniowie, 304 – Wielka samotność duchownych, 308 – Jansenizm i samotność, 310 – Panowie z Port-Royal, 314 – Zróznicowane reakcje, 321

Rozdział VII: *Od światowca do „samotnego wędrowca”:*
oświecenie a samotność 327

Indywidualizm, solipsyzm i interes ogółu, 327 – Gromy nad głową samotnika, 332 – Aspołeczna patologia, 340 – Robinson Crusoe i Cleveland: kontrasty powieściowej samotności, 345 – Samotność jako gra albo światowe marzenie, 351 – Samotność rozsądna w duchowości oświecenia, 358 – Trudna samotność: starcy, wdowcy i wdowy, 365 – Samotność szansą kobiet?, 370 – Biada starym kawalerom, 374 – Studia i samotność, 378 – Ku samotności preromantycznej, 382 – Rousseau, „samotny wędrowiec”, 385

Rozdział VIII: *Wiek indywidualizmu i liberalizmu:*
człowiek jest sam (1800–1900) 397

Kontekst: afirmacja indywidualizmu, 398 – Społeczeństwo generujące izolację, 404 – Samotność i samobójstwo według Durkheima (1897), 408 – Samotność wiejskiego proboszcza, 411 – Samotność bezżennych, 416 – Samotność

w małżeństwie, 423 – Dziennik intymny albo ekshibicjonizm męskiej samotności: Maine de Biran i Benjamin Constant, 427 – Amiel albo samotność w poczuciu winy, 433

Rozdział IX: *Romantyzm i realizm:*

prestż samotności (1800–1900) 441

Romantyk niemiecki, samotnik z urazy, 442 – Romantyk angielski, samotnik z pychy, 446 – Romantyk francuski, samotnik z rozczarowania, 448 – Samotność na miarę: Chateaubriand, Lamartine, Vigny, Musset i inni, 454 – Hugo albo instrumentalizacja samotności, 460 – Od bohatera romantycznego (Hugo) do bohatera realisty (Flaubert): metamorfozy samotności, 463 – Maupassant: „Dwie istoty nigdy nie złączą się w jedną”, 470 – Międzynarodówka samotności w erze mas, 473 – Schopenhauer i jeżozwierze, 478 – Stirner i Nietzsche: ja i inni, 480 – Zimmermanna traktat o samotności, 486

Rozdział X: *Samotność, obsesja intelektualistów?*

(XX wiek) 493

Samotność w erze masowej, 493 – Fałszywa droga: współczesny indywidualizm, 497 – Freud: strategia eremity i narcyza, 503 – Pochodzenie, atuty i niedostatki samotności według psychoanalizy, 507 – Pochwała samotności, 511 – Cioran: samotność jako radość płynąca z rozpacz, 516 – Galeria samotników, 520 – Od Péguy do Valéry'ego, od Camusa do Octavia Paza: rozliczne aspekty samotności, 525 – Samotność literacka i samotność artystyczna, 532 – Wyjaśnienie filozofów: niemożliwa unifikacja podmiotów, 537 – Samotność biologiczna?, 542

Rozdział XI: *Jutro: siedem miliardów samotnych ludzi podłączonych do sieci? Samotność w społeczeństwie czasu hiperkomunikacji* 549

Wszyscy przeciw samotności, 549 – Zjawisko niekwantyfikowalne, 554 – Bieguny samotności: ludzie starzy, więźniowie, duchowni, 556 – „Single”, *new look* samotników, 562 – Nowe samotności, 566 – Cyber-samotny czy cyber-solidarny?, 574

Podsumowanie 583